

סיום מסכת כתובות

פרל בורו ומרשה רוט

פרשת קרח

פרל בורו

מרשה ואני מזמינות את כל קהל המתפללים להשתתף - לא רק בקידוש הנפלא שמרשה הכינה - אלא גם בשמחה הגדולה שלנו לרגל סיום מסכת כתובות. אני אישית רוצה להקדיש את הסיום לזכר נשמת יעל פנקובר ע"ה, שהתחילה איתי את הדרך של לימוד גמרא, וממש שיכנעה אותי ללמוד איתה. לפני שחלתה, התחלנו את מסכת כתובות: אני, מרשה, יעל, ומרים זינגר.

אחרי פטירתה, אני ומרשה המשכנו ללמוד ביחד, ועל זה אני חייבת להודות למרשה! אין כמו מרשה! מה שהיא מתחילה, היא גומרת וממשיכה הלאה. השנים האלו לא היא פשוטיות בשבילה - היא עברה צרות במשפחה אבל היא המשיכה. כל הכבוד לך מרשה - את אישה לדוגמא! שתמשיכי הלאה, ותלכי מחיל אל חיל, עד מאה ועשרים שנה.

שתדעו, חברי, שהלימוד שלנו היה מקסים מכל הצדדים. ראשית גילינו שלימוד בחברותא הינו חוויה מתגמלת ומעשירה לכשעצמה. כל אחד מביא את הייחודיות האופיינית לו ללימוד, ואם זאת הלימוד מאחד ומחזק את הידידות בין הלומדים. שנית, יש ערך מוסף להיכנס לעולמם של חז"ל ולהחכים מדבריהם. בע"ה, נמשיך ונתחיל מסכתא חדשה, ואולי גם נוכל להגדיל את החברותא.

היינו רוצות לעודד את כולכם, נשים וגם גברים, להמשיך ללמוד. לקפוץ לתוך הים הרחב והעמוק של תורה, ולהנות מטובה.

Pearl Borow (translated)

Marsha and I invited the entire congregation to participate -- not only in the wonderful kiddush that Marsha prepared -- but in our great joy of completing Masechet Ketubot. I want to dedicate this siyum to the memory of our dear Yael Penkower י"ע, who set me on the path of learning *gemara*, and it was she who really persuaded me to study with her. Before she got sick, we started *Masechet Ketubot* -- Marsha, Yael, and Miriam Singer.

Following Yael's passing, Marsha and I continued to learn together, and for this I must thank Marsha! There's no one like Marsha! Whatever she takes on, she completes and continues forward. These years were not easy for her. She underwent such family difficulties, but she continued. All the more credit to you, Marsha -- you are a woman who sets an example! May you continue from strength to strength, עד מאה ועשרים שנה.

You should all know, my friends, that studying together was rewarding in every way. We discovered that learning in a *hevruta* was an experience in itself. At the same time, study unites and strengthens the friendship between the students. Secondly, it is wonderfully special to enter the world of the sages and to benefit from their words of wisdom. With G-d's help, we intend to continue and begin a new *masechet*. Maybe we'll even succeed in expanding our study group.

We want to encourage all of you, women and men alike to continue your lifelong learning, to dive into its deep and wide ocean of Torah, and to savor its goodness.

מרשה רוט (מתורגם)

אני רוצה להודות לפרל על לימוד בחברותא שלנו בעשר שנים האחרונות. זו הייתה חוויה אינטנסיבית וכדאית. אני גם רוצה להודות לבעלי המנוח אבי ז"ל על עידודו. אני מקדישה את דברי לזכרו, אברהם שלום בן בן ברוך בנדיט ז"ל. למדנו אשתקד בחברותא ואף סיימנו את מסכת עבודה זרה, אך לא הספקנו לעשות סיום.

באחד עמודים האחרונים של מסכת כתובות, כתוב "כל אחד חייב לגור בארץ ישראל, כדי שייחשב שיש לו אלוקים". זה מעבר חזק מטקסט הקודם. גם בדף האחרון הופיעו כמה הערות שריגשו אותי מאוד. אני מרגישה כאילו אנו חיים בתוך נס.

רב חייא בר גמדא, ככתוב: "פִּי־רָצוּ עֲבָדֶיךָ, אֶת־אֲבִנֶיךָ; וְאֶת־עֶפְרָה, יְחֻנָּה." (תהילים ק"ב). יהודים שמו עפר מארץ ישראל בקברים בחו"ל. אני אישית עשיתי את זה לכבוד אימי ז"ל ב-1995.

רב זירא אמר בשם רב ירמיה בר אבא, "בדור המשיח נראה גם השמצות של לומדי תורה. כשאמרתי את זה לפני שמואל אמר יהיו גם התכות", לדוגמא גזרות קשות אשר תהרסנה את היהודים, אחר כך עוד גזרות שתחסלנה אותם. המילה "התכה" מזכירה לי את חברי משפחתנו שנהרגו בשואה. אגב העסק המשפחתי שלנו בחו"ל שפירנס שלושה דורות של משפחת רוט היה: התכה.

רב יוסף לימד ברייתא שבזמנים קשים יופיעו גזלנים, בוזזים, ושודדים רבים, כידוע לנו כעם באלפיים שנים האחרונות. כל הצרות האלה קודמות לתקופת המשיח.

עכשיו פרל תסיים עם מילים האחרונות של המסכת.

Marsha Roth

I want to thank Pearl for our havruta learning these past ten years on this *Masechet*. It has been an intense and worthwhile experience. I also want to thank my late husband, Avi ל"א for his encouragement. I dedicate this in his memory, Avrum Shalom ben Baruch Bendit ל"א. We were *havruta* together last year and finished *Mesechet Avoda Zara*. We didn't have a chance to do our *siyum*.

Three pages from the end of the *Mesechet Ketubot*, it states that "A person should always live in Eretz Yisrael, then he is considered to be one who has a G-d." This was a powerful and unexpected change from all that we had been learning so far. The very last *daf* has several comments that moved me very much. I feel we are living in a miracle.

R' Chiya ben Gamda rolled in the dust of *Eretz Yisrael* for it is said: "For Your servants have cherished her stones and favored her dust." (Ps. 102) People put the dust from Israel in graves in the Diaspora. I did that for my late mother in 1995.

R' Zeira said in the name of R' Yirmiyah bar Abba: "The generation in which the Son of David will come, will experience the vilification of Torah scholars. When I said this before Shmuel he said: "There will be smelting after smelting," e.g. harsh decrees that will decimate the Jews will be followed by decrees that eliminate even more. The repeated "smelting" reference also reminds me of the members of our families who were lost in the Holocaust and incidentally of the family recycling business in Syracuse which sustained three generations of the Roth family.

Rav Yosef taught in a *Baraita* that at that difficult time there will be "Plunderers and plunderers and plunderers." We are well-aware of the destruction in every generation that has befallen our people in the last two thousand years of Exile. All of these tribulations are before the Messianic age. Pearl will now finish with the last verses of the *Mesechet*.